

СЕКЦІЯ 1.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ОСВІТИ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД

Бейгер В. А.

*магістрант 1 курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ*

Баран А. В.

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УКРАЇНІ

Активний проєвропейський розвиток українського соціуму відбувається в усіх сферах суспільного життя. Тому, на сьогоднішній день впровадження європейських стандартів в українську систему освіти є чи не найважливішим завданням держави. На даний час, освіта в Україні потребує стандартизації відповідно до Болонського процесу, а однією із найважливіших його складових є академічна доброчесність.

Згідно із Законом України «Про освіту», академічна доброчесність - це сукупність принципів, правил поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі [1].

У структурі академічної доброчесності можемо виділити чотири найважливіших складових, найголовнішою серед яких є чесність, яка передбачає інтелектуальну добросовісність у процесі навчання, викладання та проведення наукових досліджень. Другою складовою є справедливість, яка проявляється у встановленні єдиних стандартів навчання, викладання та здійснення наукової діяльності, а також у справедливих взаємостосунках між студентами, викладачами та іншими учасниками освітнього процесу. Третя складова академічної доброчесності, це толерантність – як терпимість до різноманіття наукових поглядів та ідей. Останньою, але не менш важливою складовою є відповідальність, - поняття доволі широке, оскільки включає в себе не лише усвідомлення власних вчинків та дій та їх результатів, а й осмислення та готовність відповідати за них у межах ,встановлених законодавством.

Нормативно-правове регулювання академічної доброчесності здійснюється Конституцією України (ст. 41,54), Кодексом України про адміністративні правопорушення (ст.512), Цивільним кодексом України (ст.433-456),

Кримінальним кодексом України (ст. 176), Законом України «Про авторське право та суміжні права», Законом України «Про освіту».

Основними проявами порушення академічної доброчесності є порушення права інтелектуальної власності (плагіат). За використання плагіату (в залежності від виду правопорушення) передбачено цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Згідно кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративна відповідальність проявляється у вигляді штрафу від десяти до двохсот неоподаткованих мінімумів доходів громадян (тобто від 170 до 3400 грн.) за незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності (літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограми, передачі організації мовлення, комп'ютерної програми, бази даних, наукового відкриття, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, знака для товарів і послуг, топографії інтегральної мікросхеми, раціоналізаторської пропозиції, сорту рослин тощо), привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом [2].

Кримінальну відповідальність за використання плагіату передбачено статтею 176 Кримінального кодексу України, а саме, штраф від двохсот до тисячі неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 3400 до 17000 грн.) а за повторне використання – виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення [3].

Найчастіше у випадку використання плагіату винна особа притягується до цивільної відповідальності, яка, згідно Цивільного кодексу України виражається у відшкодуванні збитків, завданих порушенням авторського права, конфіскацію примірників творів, виданих з порушенням авторського права, виплату компенсації, що визначається судом у розмірі від 10 до 50000 мінімальних заробітних плат замість відшкодування збитків та стягнення доходів [4].

Розвиток академічної доброчесності в Україні є необхідною складовою реформування освітньої галузі. Важливою складовою даної реформи є Проект Сприяння академічній доброчесності в Україні, який розпочали Американські ради з освіти за участі Міністерства освіти і науки України і за підтримки Посольства Сполучених Штатів, на даний момент охоплює десять українських університетів (в тому числі Тернопільський національний економічний університет) - з різних регіонів і з різними характеристиками. Результатом роботи Проекту повинні стати своєрідні «історії успіху», які можна використати для трансформації системи вищої освіти загалом. В рамках Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні студенти, викладачі та персонал ВНЗ отримують практичні знання та навички про основні принципи поняття «академічна доброчесність», а також план дій по впровадженню цих принципів в своєму ВНЗ [6].

Даний проект має відіграти одну з визначальних ролей в трансформації українського суспільства - змінюючи систему вищої освіти, він одночасно змінюватиме суспільні цінності, носіями яких стануть випускники і студенти університетів.

Підсумовуючи все вищезазначене, можна стверджувати, що незважаючи на наявність законодавчих актів щодо академічної доброчесності, на сьогоднішній день вона не є врегульована на належному рівні. Це пов'язано, насамперед, з тим, що в Україні існують всі передумови для академічної недоброчесності, що є глобальною проблемою не лише освітньої галузі, а й держави загалом. Тому законодавство у сфері регулювання академічної доброчесності в Україні потребує постійного вдосконалення задля забезпечення прозорості освітнього процесу та трансформації існуючої системи освіти у відповідності до європейських стандартів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради. - 1996. - № 30. - Ст. 41, 54.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення станом на 23 вересня 2014 року. – Харків: Право, 2014. – Ст. 512.
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341–III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 176.
4. Цивільний кодекс України. Від 16 січня 2003 р. № 435-IV. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 2003. - № 40-44. - Ст. 433-456.
5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017. № № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – Ст. 231.
6. Американські ради з міжнародної освіти. Проект Сприяння академічній доброчесності в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
[http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20\(SAIUP\).html](http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20(SAIUP).html)
7. Дзюба С. О. Що таке плагіат? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://3222.ua/article/scho_take_plagat.htm.

Білогорка І.
*студентка групи ПР-11 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*
Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ
Баран А. В.*

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА УКРАЇНІ

Доля іноді буває несправедливою до окремих людей і в житті трапляються такі події, через які просто перестаєш вірити в щось хороше. Так, за волею долі, якийсь нещасний випадок робить з людини інваліда. На жаль, у світі чомусь